

KAPITOLA 1

Pondelok 2. mája 2005

MYSLELI BY STE SI, že sa mohol rozhodnúť skôr a mal byť natoľko chlap, aby svoje rozhodnutie oznámil okoliu. Ale Allan Karlsson nikdy dlho o veciach nemudroval.

Myšlienka sa ani nestihla usadiť v hlave starého muža a už otváral okno svojej izby na prízemí domova dôchodcov v sörmäländskom Malmköpingu a vykročil rovno do záhonu.

Pohyb mu vyšiel a nebolo to ani komplikované napriek tomu, že Allan sa práve dnes dožil sto rokov. V spoločenskej miestnosti domova dôchodcov sa asi tak o hodinu mala začať narodeninová oslava. Mal sa na nej zúčastniť sám starosta. A miestna tlač. A všetci ostatní starčekovia. A všetok personál na čele s večne mrzutou sestrou Alice.

Iba sám oslávenec sa tam nemienil ukázať.

KAPITOLA 2

Pondelok 2. mája 2005

ALLAN KARLSSON STÁL a váhal v záhone sirôtok, ktorý sa ťahal popri bočnej strane domova dôchodcov. Mal hnedé sako s hnedými nohavicami a na nohách hnedé papuče. Nebol nijaký manekýn, ale to asi málokto v jeho veku. Bol na úteku z vlastnej narodeninovej oslavy, a to sa tiež málokedy stáva v takom veku, minimálne preto, že sa málokto takého veku dožije.

Allan uvažoval, či sa má obťažovať vliezť naspäť cez okno, aby si vzal klobúk a topánky, ale keď zistil, že peňaženka je na svojom mieste vo vnútornom vrecku saka, uspokojil sa. Okrem toho sa už niekoľkokrát potvrdilo, že sestra Alice má šiesty zmysel (nech si ukryl fľašku kdekoľvek, vždy ju našla), a možno teraz pôjde okolo a zacíti, že sa deje niečo čudné.

Lepšie je odísť, kým je čas, pomyslel si Allan a s praskajúcimi kolenami vykročil zo záhonu. Pokiaľ si dobre pamätal, v peňaženke mal ušetrených zopár stoviek, a to bolo fajn, pretože strániť sa ľudí nebude určite lacné.

Pootočil hlavu a pozrel na domov dôchodcov, o ktorom si doteraz myslel, že to bude jeho posledný príbytok na tejto zemi. A v duchu si povedal, že umrieť môže aj niekedy inokedy a niekde inde.

Storočný starček sa vydal na cestu vo svojich cikacích papučiach (volajú sa tak preto, že postarší páni pri cikaní zriedka trafia ďalej ako na topánky). Najskôr prešiel cez park, potom pozdĺž otvoreného priestranstva, kde sa občas, v inak tak pokojnom mestečku, konáva trh. Po niekoľkých sto metroch zašiel za miestny hrdý stre-

doveký kostol a sadol si na lavičku pri niekoľkých náhrobných kameňoch, aby dal odpočinúť kolenám. Zbožnosť miestnych ľudí nebola veľká, a tak Allan mohol rátať s tým, že tu ho nechajú na pokoji. Irónia bola, že si sadol oproti náhrobnému kameňu akéhosi Henninga Algotssona, ktorý sa narodil v tom istom roku ako Allan. Rozdiel medzi nimi bol aj v tom, že Henning vydýchol naposledy už pred šesťdesiatjeden rokmi.

Keby mal Allan inú náтуру, možno by špekuloval, na čo asi tak mohol Henning zomrieť ako tridsaťdeväťročný. No Allan sa nemiešal do cudzích vecí, nie, keď sa tomu dalo vyhnúť, a to sa väčšinou dalo.

Namiesto toho si pomyslel, že asi nebolo správne sedieť v domove a že by pokojne mohol zomrieť ďaleko od všetkého. Pretože hoci ho bolelo celé telo, bolo oveľa zaujímavejšie a poučnejšie utekať pred sestrou Alice, než meravo ležať dva metre pod zemou.

Nato sa oslávenec zdvihol, vzoprel sa na boľavých kolenách, rozlúčil sa s Henningom Algotssonom a pokračoval v slabo naplánovanom úteku.

Kráčal na juh krížom cez cintorín, kým sa mu do cesty nepostavil kamenný múrik. Mal sotva meter, ale Allan bol sto-ročný starček, nie skokan do výšky. Na druhej strane čakala malmköpínska autobusová stanica a starec si až teraz uvedomil, že práve tam ho vetché nohy nesú. Raz, pred mnohými rokmi, prešiel Allan Himaláje. *To* bolo ťažké. Zamyslel sa, keď tam tak stál pred poslednou prekážkou, ktorá ho delila od autobusovej stanice. Zamýšľal sa tak intenzívne, až sa mu múrik pred očami začal scvrkávať. A keď bol úplne najnižší, Allan ho preliezol, napriek veku a kolenám.

V Malmköpingu je málokedy tlačnica a ani v tento slnečný jarný deň to nebolo inak. Odvtedy, ako sa Allan napochytrou rozhodol, že sa neobjaví na vlastnej oslave stých narodenín, nestretol nikoho. Keď sa v papučiach dovliekol do čakárne na autobusovej stanici, bola tiež skoro prázdna. Ale iba skoro. V strede miestnosti stáli dva rady lavičiek operadlami k sebe. Všetky miesta boli voľné. Vpravo sa nachádzali dve okienka, jedno zatvorené, no

za tým druhým sedel chudý drobný muž s malými okrúhlymi okuliarmi, riedkymi, nabok začesanými vlasmi a vo veste od uniformy. Len čo Allan vošiel, muž zdvihol zrak od obrazovky počítača, mračil sa. Možno sa mu zdalo, že je tam v toto poobedie priveľmi rušno. Allan až teraz zistil, že nie je jediným cestujúcim v hale. V rohu totiž stál útly mladík s dlhými masnými blond vlasmi, rozježenou bradou a v džínsovej bunde s nápisom *Never Again* na chrbte.

Mladík asi nevedel čítať, pretože stál a lomcoval dverami na toalete pre telesne postihnutých, ako keby mu ceduľa Zatvorené, čierne písmená na žltom podklade, nič nehovorila.

Čoskoro dvere na toaletu premohol, ale tam nastal iný problém. Mladík sa očividne nechcel rozlúčiť s veľkým sivým kufrom na kolieskach, lenže toaleta bola pre oboch primalá. Allan pochopil, že buď mladík nechá kufor pred dverami a vybaví si potrebu, alebo vtlačí kufor dnu a sám zostane vonku.

No Allana pramálo zaujímali mladíkove starosti. Radšej sa usiloval čo najlepšie dvíhať nohy, keď malými krôčikmi zamieril k malému mužovi za otvoreným okienkom, aby sa opýtal, či jestvuje nejaký verejný dopravný prostriedok, ľubovoľného druhu, ktorý v najbližších minútach niekam odchádza, hocikam, a čo by to teda stálo.

Malý muž vyzeral unavene. A niekde na polceste Allanovho výkladu asi stratil niť, pretože po niekoľkých sekundách rozmýšľania sa spýtal:

– A kamže by ste tú cestu chceli podniknúť?

Allan sa pustil do novej vety a pripomenul malému mužovi, že práve cieľ cesty môže ponechať stranou a že spôsob dopravy je podriadený a) času odchodu a b) cene.

Malý muž na pár sekúnd stíchol, kým nazeral do svojich tabuliek a vstrebával Allanove slová.

– Autobus 202 odchádza do Strängnäsu o tri minúty. Hodí sa vám to?

Hej, usúdil Allan, to by šlo, a tak dostal informáciu, že dotyčný autobus odchádza zo zastávky rovno pred dverí stanice a že najlepšie bude kúpiť si lístok priamo u šófera.

Allan sa v duchu čudoval, čo robí malý muž za okienkom, keď

nepredáva lístky, ale nepovedal nič. Malý muž tam sedel a možno myslel na to isté. Namiesto toho Allan poďakoval za pomoc a pokúsil sa zdvihnúť klobúk, ktorý si v tej rýchlosti nestihol zobrať.

Storočný starček sa usadil v jednom z dvoch prázdnych radov lavičiek, sám so svojimi úvahami. To prekliate jubileum v domove sa začne o tretej a dovtedy ostáva dvanásť minút. Tak či onak, onedlho niekto zaklope na dvere Allanovej izby a potom sa začne cirkus.

Oslávenec sa usmial sám pre seba a súčasne kútikom oka zazrel, že sa k nemu niekto blíži. Bol to ten útly mladík s dlhými masťnými blond vlasmi, rozježenou bradou a v džínsovej bunde s nápisom *Never Again* na chrbte. Chalan kráčal priamo k Allanovi, s veľkým kufrom na štyroch malých kolieskach za päťami. Allan pochopil, že hrozí veľké riziko, že bude musieť konverzovať s vlasáčom. No čo už, aspoň získa prehľad, čo si dnešná mládež myslí o živote.

Naozaj viedli dialóg, aj keď nie taký vyspelý. Mladík sa zastavil niekoľko metrov od Allana, zdalo sa, že chvíľu starého muža študuje, a potom povedal:

– Hej, ty!

Allan odpovedal priateľsky, zaželal mu dobré popoludnie a spýtal sa, či môže s niečím pomôcť. Mohol. Mladík chcel, aby mu Allan postrážil kufor, zatiaľ čo on vykoná potrebu na toalete. Alebo, ako sa mladík vyjadril:

– Musím srať.

Allan láskavo povedal, že je síce starý a neduživý, ale zrak má v poriadku a že mu nepripadá veľmi ťažké dozrieť na kufor mladého muža. Okrem toho odporučil mladému mužovi, aby sa poponáhľal s vykonaním svojej potreby, pretože mu čo nevidieť príde autobus. To posledné už mladík nepočul. Skôr než totiž Allan stihol dopovedať, pobral sa rýchlym krokom k toalete.

Storočný starček sa nikdy nehneval na ľudí, či už mal dôvod alebo nie, a nerozčúlilo ho ani neokrôchané správanie mladíka. Necítil však voči nemu ani vyložené sympatie, a to zrejme malo vplyv na to, čo sa stalo vzápätí.

Autobus 202 sa dovalil pred vchod stanice iba niekoľko sekúnd po tom, ako mladík zatvoril za sebou dvere toalety. Allan sa po-

zrel na autobus a potom na kufor, znova na autobus a zase na kufor.

– Na tých kolieskach to pôjde, – povedal si. – A je tu aj rúčka na ťahanie.

A potom Allan prekvapil sám seba, keď sa odhodlal – ak sa to tak dá povedať – urobiť optimistické rozhodnutie.

Šofér autobusu bol úslužný a zdvorilý. Pomohol nastúpiť starému mužovi s veľkým kufrom.

Allan sa poďakoval za pomoc a vytiahol peňaženku z vnútorného vrečka saka. Šofér sa zaujímal, či pán pocestuje až do Strängnäs, zatiaľ čo Allan rátal svoje financie. Šesťstopäťdesiat korún v bankovkách a nejaké drobné. Pomyslel si, že najlepšie bude, ak si ponechá mince čo najdlhšie, a tak vytiahol päťdesiatku a spýtal sa:

– Ako ďaleko sa dostanem za toto, čo myslíte?

Šofér radostne odpovedal, že je zvyknutý na ľudí, ktorí vedia, kam chcú cestovať, ale nevedia, koľko to bude stáť, ale že teraz je to presne naopak. Potom sa pozrel do cestovného poriadku a oznámil, že za štyridsaťosem korún môže ísť na Stanicu Byringe.

Allan si pomyslel, že to znie dobre. Dostal lístok a dve koruny naspäť. Čerstvo ukradnutý kufor umiestnil šofér do batožinového priestoru za svoje sedadlo, Allan si sadol do prvého radu vpravo. Odtiaľ cez okno videl do čakárne autobusovej stanice. Keď šofér zaradil rýchlosť a pohol sa, dvere na toailete boli ešte vždy zatvorené. Allan si kvôli mladíkovi želel, aby tam vnútri zažil pekné chvíľky, vzhľadom na sklamanie, aké ho čoskoro čaká.

Autobus do Strängnäs nebol v to popoludnie vôbec preplnený. Takmer úplne vzadu sedela žena v strednom veku, ktorá nastúpila vo Flene, v strede mladá mamička, ktorá sa prebojovala dnu v Solbergu s dvoma deťmi, jedno bolo v kočíku, a úplne vpredu veľmi starý muž, ktorý pristúpil v Malmköpingu.

Posledne menovaný práve uvažoval, prečo ukradol ten veľký sivý kufor na štyroch kolieskach. Azda preto, lebo to šlo? Lebo majiteľ bol chmuľo? Alebo preto, že v kufri sú možno nejaké topánky a klobúk? Alebo preto, lebo nemal čo stratiť? Nie, vlastne

ani Allan sám nepoznal odpoveď. Keď v živote nadsluhujete, je ľahké dovoľovať si, pomyslel si a poriadne sa vystrel.

Presne o tretej autobus prechádzal popri Björnskom rybníku. Allan konštatoval, že zatiaľ je s tým, ako sa deň vyvíja, spokojný. Potom zavrel oči, aby si zdiemol.

V tom istom okamihu klopala sestra Alice na dvere izby číslo 1 v domove dôchodcov v Malmköpingu. Klopala znova a znova.

– Prestaňte robiť problémy, Allan. Starosta aj všetci ostatní už prišli. Počujete? Vari ste to zase neprehnali s pitím, Allan? Okamžite poďte von, Allan! Allan?

Približne v tom istom čase sa na malmköpínskej autobusovej stanici otvorili dvere na momentálne jedinej fungujúcej toalete. Von vyšiel mladík, viditeľne sa mu dvojnásobne uľavilo. Zatiaľ čo si jednou rukou upravoval opasok a druhou si odhrnul vlasy, vykročil do stredu čakárne. Náhle zastal, zísal na dva prázdne rady lavičiek a vzápätí rýchlo pozrel najskôr doprava, potom doľava. Nato nahlas zahrešil:

– Kurva, doriti, vyjebaný starý zmrd...

Vtom sa spamätal a povedal novú vetu:

– Zdochneš, ty starý chuj! Len čo si ťa nájdem.

KAPITOLA 3

Pondelok 2. mája 2005

HNEĎ PO TRETEJ poobede 2. mája zmizol z Malmköpingu na niekoľko dní pokoj. Sestra Alice v domove dôchodcov miesto toho, aby sa rozčúlila, bola znepokojená a vytiahla univerzálny kľúč. Keďže Allan sa neobťažoval skryť únikovú cestu, bolo hneď jasné, že oslávenec vyliezol von oknom. Zanechal tam stopy, z ktorých sa dalo usúdiť, že chvíľu postál medzi sirôtkami a potom zmizol.

Starosta z moci svojho úradu cítil, že musí prevziať velenie. Prikázal zamestnancom, aby hľadali v skupinách po dvoch. Allan predsa nemohol byť ďaleko, a tak sa skupiny sústredia na najbližšie okolie. Jednu skupinu poslal do parku, jednu k predajni alkoholu (sestra Alice vedela, že tam Allan občas zabľúdil), jednu do ďalších obchodov pozdĺž ulice Storgatan a jednu do usadlosti na vršku. Sám zostal v domove dôchodcov, aby dozrel na starčekov, ktorí sa ešte nevyparili, a aby si premyslel ďalší krok. Hľadačom pripomenul, aby sa správali diskrétno; netreba vyvolávať okolo toho zbytočnú publicitu. V tom všeobecnom zmätku si nevedomil, že jednu skupinu, ktorú práve vyslal do terénu, tvorila reportérka miestnych novín a jej fotograf.

* * *

Autobusová stanica nepatrila do starostovej primárnej oblasti hľadania. Napriek tomu tam jednočlenná skupina, ktorú tvoril veľmi nahnevaný útlý mladík s dlhými masnými blond vlasmi, rozježenou bradou a v džínsovej bunde s nápisom *Never Again*

na chrbte, prečesávala všetky kúty. Keďže sa nenašiel ani starec, ani kufor, mladík rázne zamieril k malému mužovi za jediným otvoreným okienkom s úmyslom získať informácie o možných cestovných plánoch starého muža.

Malý muž bol očividne unavený z vlastnej práce, ale dodržiaval profesijnú hrdosť. Preto hlučnému mladíkovi vysvetlil, že s integritou cestujúcich z autobusovej stanice sa nezahráva, a potom naduto dodal, že mu za žiadnych okolností nedá nijaké informácie takého druhu, o akých vyjadril želanie, že ich chce získať.

Mladík chvíľu ticho stál a zdalo sa, že si to, čo práve povedal malý muž, prekladá do švédčiny. Potom sa presunul päť metrov doľava k vratkým dverám úradovne. Vôbec sa neobťažoval skontrolovať, či sú zamknuté. Miesto toho sa rozbehol a vykopol dvere pravou nohou, až sa triesky rozleteli na všetky strany. Malý muž ani nestihol zdvihnúť slúchadlo, ktoré schmatol, aby si privolal niekoho na pomoc, a už sa zmietať vo vzduchu pred mladíkom, ktorý ho držal dvoma pevnými úchopmi za obe uši.

– Možno neviem, čo je to *integrita*, ale som, kurva, chlap, ktorý vie donútiť ľudí hovoriť, – povedal mladík malému mužovi a spustil ho so zuchnutím na jeho otáčavú stoličku.

Potom mu vysvetlil, čo mieni urobiť s jeho pohlavnými orgánmi pomocou kladiva a klinčov, ak mu malý muž nepovie, čo chce vedieť. Opis bol taký živý, že sa malý muž okamžite rozhodol porozprávať všetko, čo vie, totiž, že starec pravdepodobne odišiel autobusom do Strängnäs. Či mal starec so sebou nejaký kufor, to nemôže povedať, nepatrí medzi tých, čo špehujú cestujúcich.

Potom malý muž stíchol, aby sa presvedčil, ako je mladík spokojný s jeho informáciami, a hneď pochopil, že bude pravdepodobne lepšie, ak mu poskytne ďalšie údaje. Preto povedal, že cestou z Malmköpingu do Strängnäs je dvanásť zastávok a že starec, samozrejme, môže vystúpiť na ktorejkoľvek z nich. Jediný, kto to môže vedieť, je šofér autobusu a ten sa podľa cestovného poriadku vráti do Malmköpingu o 19.10 večer, keď bude na spiatocnej ceste do Flenu.

Mladík sa posadil vedľa vydeseného malého muža s páliacimi ušami.

– Musím myslieť, – povedal.

A tak myslel. Myslel si, že by určite mohol z malého muža vytriasť číslo mobilného telefónu šoféra autobusu, aby mu potom zavolať, že starcov kufor je v skutočnosti ukradnutý. V tom prípade však hrozí riziko, že sa šofér autobusu spojí s políciou, a to mladík nechcel. Okrem toho nemal veľmi naponáhlo, pretože dedo pôsobil strašne staro, a teraz, keď sa vláči s kufrom, bude sa musieť celý čas presúvať vlakom, autobusom alebo taxíkom, ak chce pokračovať ďalej zo stanice v Strängnäse. Tým zanechá za sebou nové stopy a vždy sa nájde niekto, kto, visiac za uši, rád porozpráva, kam sa ten starý fas pobral. Mladík dôveroval svojej schopnosti presvedčiť ľudí, aby prezradili, čo vedia.

Keď bol mladík s rozmyšľaním hotový, rozhodol sa počkať na autobus a bez prehnanej srdečnosti sa stretnúť so šoférom.

Sotva sa mladík rozhodol, zdvihol sa a objasnil malému mužovi, čo sa stane s ním, jeho ženou, jeho deťmi a jeho domom, ak povie polícii alebo niekomu inému, čo sa práve udialo.

Malý muž nemal ani ženu, ani deti, ale aj tak by si rád ponechal obe uši a pohlavné orgány v ako-tak dobrom stave. A tak sľúbil na svoju štátnu dopravnú cestu, že nikomu nepovie ani nič.

Sľub dodržal až do druhého dňa.

* * *

Vyslané dvojčlenné skupiny sa vrátili do domova dôchodcov a podali správu o svojich zisteniach. Alebo skôr o ich nedostatku. Starosta inštinktívne nechcel do prípadu zapojiť políciu, uvažoval, na akú najlepšiu alternatívu by mohol prísť, keď sa miestna reportérka odvážila položiť otázku: – Pán starosta, čo teraz mienite urobiť?

Starosta bol niekoľko sekúnd ticho. Potom odvetil:

– Zavolať políciu, samozrejme.

Bože, ako nenávidel slobodnú tlač.

* * *

Allan sa zobudil, keď ho šofér jemne štuchol a oznámil mu, že sú na Stanici Byringe. Hneď potom vyteperil kufor cez predné dvere, s Allanom v päťkách.